

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247768

ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบที่มีสื่อความหมาย
ทางการเขียนประกอบงานวิจัยเชิงคุณภาพภาษาไทยและความสามารถ
ด้านกระบวนการคิดแก้ปัญหาเชิงคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สุชาติ บุญดี

พิมพ์ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาส่งเสริมการศึกษาศาสนาและสังคมศาสตร์
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

พ.ศ. ๒๕๕๓

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบที่มีต่อความสามารถ
ทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยและความสามารถ
ด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สุชาสินี นุชพินิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
ที่มีต่อความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทย
และความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัย

สุธาสินี นุชพินิจ

สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนา ระบอบ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช สู่แสนสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนา ระบอบ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง)

โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรี ขจรไชยกุล)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

วันที่ ..... เดือน 11 ส.ค. 2553 พ.ศ. ....

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบที่มีต่อความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยและความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ผู้วิจัย	สุธาสินี นุชพินิจ
ระดับการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
พ.ศ.	2553
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนนา ระบอบ

247768

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทย และความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคลองบัว สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 179 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบ แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่น .84 และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าความเชื่อมั่น .72 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ ค่า t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบมีความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวดหกใบ มีความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

Thesis Title	Effectiveness of The Six-thinking Hats Technique on Reading for Main Ideas and Critical Thinking in Thai of Prathomsuksa 5 Students
The Reseacher	Sutasinee Nutepinig
Level of Sutdy	Master of Education (Curriculum and Instruction)
Year	2010
Principal of Thesis Advisor	Asst.Prof.Dr.Suphawan Lekvilai
Associate of Thesis Advisor	Asst.Prof.Dr.Sumana Rabob

247768

The purpose of this research were to study the ability of reading for main ideas and critical thinking ability in Thai by using the Six Thinking Hats. A research population was 179 Prathomsuksa 5 students of Banklong Bua School under Bangkhen District office, Bangkok in the second semester of the academic year of 2009. The sample were 36 Prathomsuksa 5, drawn by cluster randon sampling. The research instrument comprised lesson plans featuring Six-Thinking Hat technique, a test of reading for main ideas with a reliability level of .84 and a test of critical thinking ability with a reliability level of .72. The data were statistically analyzed by using mean, standard deviation, and dependent t-test.

The findings were as follows: The post-test scores in reading for main ideas of the students who were taught by Six-Thinking Hats technique were higher than their pretest scores at the .05 level of significance. Similarly, their post-test scores in the critical thinking ability were also higher than their pre-test scores at the .05 level of significance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไลและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนา ระบอบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือให้ข้อคิดเห็น ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง จนทำให้ปริญญาณิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดวงเดือน เทศวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิวัดต์ มณีโชติและอาจารย์พิพิชญ์ ยะนะโชติ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ วัดความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ สำเร็จไปด้วยความเรียบร้อยและสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาหลักสูตรและการสอนที่เป็นเพื่อนปลอบใจและช่วยเหลือและที่สำคัญขาดไม่ได้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ดวงวิญญาณของคุณบิดา มารดา ที่ให้ชีวิต และให้ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณผู้ชีวิต ที่ให้ความช่วยเหลือ ดูแลและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุธาณี นุชพินิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
สมมติฐานของการวิจัย	10

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และการอ่านจับใจความ.....	12
ความหมายของการอ่านและการอ่านจับใจความ.....	12
ความสำคัญของการสอนอ่านจับใจความ.....	15
หลักการสอนอ่านจับใจความ.....	15
ความสนใจในการอ่าน.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	19
ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	21
ความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	25
การวัดความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	30

บทที่	หน้า
ประโยชน์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ	32
ความเป็นมาและความหมายของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ	32
ความมุ่งหมายของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ	38
ประโยชน์ของเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ	38
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ.....	40
การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	41
ลักษณะของการสอนภาษาไทย.....	41
ความสำคัญของภาษาไทย.....	42
หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2.....	44
เกณฑ์การวัดประเมินผลด้านการอ่านของหลักสูตรสถานศึกษา.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
แบบแผนการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ.....	61
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	61
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	75
สมมุติฐานการวิจัย	75
วิธีดำเนินการวิจัย	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	179
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	183
ภาคผนวก ง ประเมินคุณภาพเครื่องมือ.....	185
ประวัติผู้วิจัย.....	197

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	สรุปกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ..... 24
3.1	แบบแผนการวิจัย 60
3.2	กำหนดการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ..... 70
4.1	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวก หกใบก่อนเรียนกับหลังเรียน 73
4.2	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบ หมวกหกใบก่อนเรียนกับหลังเรียน..... 73

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
3.1 ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ.....	64
3.2 ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความ ภาษาไทย.....	66
3.3 ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	68